

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av polisförvaltningslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att polisförvaltningslagen ändras till följd av revideringen av den statliga lokalförvaltningen. Lokal myndighet för polisen är antingen polisavdelningen i ett häradsämbete eller polisinrättningen. En polisinrättning skall finnas i de härad i vilka genom statsrådets beslut har inrättats ett fristående ämbetsverk för skötseln av polisväsendets uppgifter.

Samtidigt föreslås också att polishundsinrättningen som självständig riksomfattande enhet dras in och blir en del av polisskolan.

När det gäller indragningen av polishundsinrättningen avses lagen träda i kraft vid ingången av 1995. Till övriga delar avses den träda i kraft samtidigt med reformen i den statliga lokalförvaltningen vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

MOTIVERING

1. Nuläge

För det lokala polisväsendet har landet indelats i polisdistrikt som omfattar en eller flera kommuner. Enligt lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/92) ordnas den statliga lokalförvaltningen häradsvis. Lagen tillämpas på organiseringen av polis-, åklagar- och utökningsväsendet och de allmänna förvaltningsuppgifterna samt, enligt vad som stadgas särskilt, organiseringen av andra uppgifter inom den statliga lokalförvaltningen. Statsrådet har den 23 december 1992 fattat beslut om häradsindelningen (1464/92). Beslutet träder i kraft i början av 1995. När beslutet verkställs, ersätts de nuvarande polisdistrikten med 95 härad.

Enligt den gällande polisförvaltningslagen (110/92) lyder polisdistrikten under länsstyrelsen oberoende av huruvida de är länsmansdistrikt eller polisinrättningar. Enligt 16 § 2 mom. kan genom förordning stadgas att polisinrättningen i Helsingfors i vissa ärenden lyder direkt under inrikesministeriet. I 7 § polisförvaltningsförordningen (359/92) stadgas att polisinrätt-

ningen i Helsingfors sköter direkt underställd inrikesministeriet uppgifter som gäller polisinrättningens resultatplan och budget, riksomfattande specialuppgifter samt polisinrättningens personal, personalens utbildning och polismusikkåren.

Enligt den gällande lagen kan länsstyrelsen bilda ett samarbetsområde som omfattar flera kommuner och bestämma om de uppgifter som skall skötas i samarbete. Enligt länsstyrelsernas arbetsordningar fattas för närvarande beslut om bildandet av ett samarbetsområde av landshövdingen i andra än Lapplands län. I Lapplands län har beslutanderätten i detta ärende delegerats till länspolisrådet. Också i några andra län bereds en ändring av arbetsordningen och avsikten är att i samband med ändringarna delegera beslutanderätten till denna del till länspolisrådet.

Inrikesministeriet fattar enligt 8 § 2 mom. polisförvaltningslagen beslut om bildandet av ett samarbetsområde och övriga frågor som ansluter sig till samarbetet, då samarbetsområdet omfattar polisdistrikt som hör till olika län. I inrikesministeriets arbetsordning har be-

slutanderätten delegerats till polisöverdirektören.

2. De föreslagna ändringarna

Enligt 4 § lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen finns i ett härad antingen ett häradsämbete eller fristående ämbetsverk enligt vad statsrådet beslutar. Häradsämbetena är underställda länsstyrelserna samt inrikesministeriet. De fristående ämbetsverken är enligt 6 § nämnda lag direkt underställda respektive ministerium, om inte något annat stadgas särskilt.

I ett häradsämbete finns polis-, åklagar- och utskökningsenheter samt andra behövliga enheter som skall utöva en så självständig beslutanderätt i funktionellt hänseende som möjligt. Det föreslås att i 1 § polisförvaltningslagen stadgas, att lokal myndighet för polisen är antingen polisavdelningen i ett häradsämbete eller polisinrättningen. Polisinrättningen skall sköta polisväsendets uppgifter i de härad, där ett fristående ämbetsverk för skötseln av polisväsendets uppgifter inrättas genom statsrådets beslut. Enligt förslaget används om lokala myndigheter för polisväsendet den gemensamma benämningen polisenheten i ett härad.

Det föreslås att i 1 § polisförvaltningslagen stadgas att polisenheten i ett härad skall lyda under länsstyrelsen såsom den lokala polisen för närvarande. Polisens länsledning utgörs enligt lagens 5 § av länsstyrelsens polisavdelning eller polisbyrå såsom för närvarande. Också polisinrättningen i Helsingfors skall bibehålla sin ställning oförändrad i förhållande till länsstyrelsen och inrikesministeriet, dvs. polisinrättningen i Helsingfors skall även i fortsättningen i vissa, genom förordning stadgade frågor lyda direkt under inrikesministeriet.

Det föreslås att en mening om samarbetsområden i 1 § slopas eftersom den är onödig då det i 8 § finns ett detaljerat stadgande om samarbetet.

Endast terminologiska ändringar föreslås i 3 §, som gäller delegationer i samband med den lokala polisen. Det föreslås att termen polisdistrikt i det gällande stadgandet ändras till härad.

Det föreslås att 6 § ändras så att där konstateras att det lokala polisväsendet ordnas häradsvis. I detta sammanhang behöver inte

stadgas om indelning av landet i härad, eftersom ett stadgande om behörigheten ingår i 3 § lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen.

Enligt 5 § lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen kan det bestämmas att en enhet vid ett häradsämbete eller ett fristående ämbetsverk i ett härad skall handha uppgifter också inom ett annat häradsområde eller att ämbetsverk skall samarbeta vid skötseln av vissa uppgifter enligt vad som stadgas särskilt. I fråga om polisväsendet har samarbete redan länge bedrivits genom att samarbetsområden har bildats av polisdistrikt. Samarbetet har varit antingen fullständigt samarbete eller gällt endast en del av polisens uppgifter.

I 4 § polisförvaltningslagen stadgas att en av de uppgifter som hör till polisens högsta ledning är att planera, utveckla och leda polisväsendet i hela landet. I 5 § stadgas att motsvarande uppgifter inom länets område hör till polisens länsledning. En väsentlig och viktig uppgift som ingår i ledningen av polisväsendet är att besluta om samarbetet. Eftersom organiseringen av samarbetet är en sak som klart hänförs till ledning av polisen i funktionellt hänseende, föreslås att beslutanderätten till denna del överförs från länsstyrelsen på polisens länsledning och från inrikesministeriet på polisens högsta ledning. Den föreslagna ändringen överensstämmer med den utvecklingsriktning som i allmänhet följs vid delegering av beslutanderätten.

Enligt förslaget skall organiseringen av samarbetet till övriga delar bibehållas i huvudsak oförändrad. Det föreslås att till 8 § fogas ett stadgande som gör det möjligt att polisens länsledning kan bestämma att polisenheten i ett härad kan sköta polisväsendets uppgifter också i ett annat härad. Samarbetet mellan polisenheter i olika härad kan även i fortsättningen vara antingen s.k. fullständigt samarbete, dvs. alla polisväsendets uppgifter sköts gemensamt, eller också kan det begränsas till att gälla endast sådana uppgifter, som särskilt anges i polisens länslednings beslut om samarbete.

Enligt 4 § 2 mom. lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen finns i ett häradsämbete polis-, åklagar- och utskökningsenheter samt andra behövliga enheter som skall utöva en så självständig beslutanderätt i funktionellt hänseende som möjligt. De fristående ämbetsverken i ett härad sköter

motsvarande uppgiftsområden. Avsikten med reformen är att avskilja skötseln av åklagar- och utökningsuppgifterna från polisväsendet. Sålunda behöver i polisförvaltningslagen inte hänvisas till de åklagar- och utökningsuppgifter som hör till den lokala polisen, varför 7 § 2 mom. föreslås bli upphävt. Polisenheter i häraden sköter endast polisväsendets uppgifter när reformen har genomförts.

Polishundsinrättningen som självständig riksomfattande enhet föreslås bli indragen. Polishundsinrättningen är en mycket liten enhet. Huvudvikten av dess verksamhet består i högre grad än förr av utvecklandet av den personal som står i polisens tjänst. Inrättningens ordinarie personal består av en föreståndare och sju övriga tjänstemän. Med beaktande av enhetens storlek och verksamhetens natur är det en ändamålsenlig lösning att förena inrättningen med polisskolan i Tammerfors, vid vilken den kan utgöra en egen resultatenhet. På detta sätt kan skötseln av administrativa uppgifter rationaliseras och polishundsinrättningens personal frigöras för egentliga utbildnings- och anskaffningsuppgifter. Inrättningen skall dock fortsätta sin verksamhet i Tavastehus i lokaler som är lämpliga för ändamålet.

Enligt flera författningar hör viss behörighet till chefen för ett polisdistrikt eller till polisdistriktet i allmänhet. Då polisdistriktsindelningen i samband med reformen i lokalförvaltningen ersätts med en häradsindelning, är det nödvändigt att genom ett övergångsstadgande överföra den behörighet som chefen för polisdistriktet och polisdistriktet har på chefen för polisenheten i ett härad och på polisenheten i ett härad.

3. Propositionens verkningar

Landet är för närvarande indelat i 242 polisdistrikt. Statsrådet har fattat beslut om häradsindelningen, enligt vilket landet indelas i

95 härad. Avskiljandet av utmätnings- och åklagarväsendets uppgifter från polisväsendet innebär också att en del av personalen inom polisväsendet överförs till justitieministeriets förvaltningsområde. I detta skede kan inga noggranna siffror anges. Överföringen av personal och uppgifter orsakar till denna del också en överföring av anslag under justitieministeriets huvudtitel.

4. Beredning av propositionen

Propositionen har beretts i en arbetsgrupp som tillsatts av inrikesministeriet. Utlåtande om förslaget har begärts av justitieministeriet, polisens länsledningar, polisinrättningen i Helsingfors, Poliisijärjestöjen Liitto ry, Suomen Nimismiesyhdistys ry, Poliisilakimiehet ry, Valtion Ammattiliitto-VAL ry, Finlands Telekommunikationstekniska rf och Valtion Yleinen Teknikkojen Yhdistys ry.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Lagen ansluter sig till revideringen av den statliga lokalförvaltningen och den bör träda i kraft samtidigt som lagstiftningsreformen som gäller utmätnings- och åklagarväsendet.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1995 till den del den gäller indragningen av polishundsinrättningen. Till övriga delar avses den träda i kraft, när reformen i lokalförvaltningen till övriga delar genomförs. Till denna del föreslås att om införandet av lagen stadgas särskilt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g

om ändring av polisförvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i polisförvaltningslagen av den 14 februari 1992 (110/92) 7 § 2 mom. och 14 § samt *ändras* 1 § 2 och 3 mom., 3 § 1 mom. samt 6 och 8 §§ som följer:

1 §

Polisförvaltningen

Länsstyrelsen leder polisväsendet i länet. Länsstyrelsen underställd lokal förvaltningsmyndighet är polisavdelningen vid ett härads-
ämbete eller polisinrättningen i ett härad (*polisenheten i ett härad*).

Riksomfattande polisenheter under inrikesministeriet är centralkriminalpolisen, skyddspolisen, rörliga polisen, polisinstitutet, polisskolan och polisdepån.

3 §

Delegationer

I samband med inrikesministeriet och häradena samt de samsamarbetsområden som har bildats av härad finns delegationer.

6 §

Den lokala polisen

Det lokala polisväsendet ordnas häradsvis. Om indelningen av landet i härad stadgas i lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/92).

8 §

Samarbete

Polisens länsledning kan, efter att ha hört de

berörda kommunerna och polisenheterna i häraden, för en ändamålsenlig skötsel av polisväsendet bestämma att polisenheten i ett härad skall sköta uppgifter också inom ett annat härads område eller bestämma att polisenheterna i olika härad skall sköta uppgifter i samarbete. Polisens länsledning bestämmer också de uppgifter som skall skötas i samarbete, ledaren för samarbetet och övriga ledningsförhållanden inom samsamarbetsområdet.

Polisens högsta ledning skall efter att ha hört de berörda polisenheterna i häraden och polisens länsledningar samt kommunerna inom området fatta beslut om samarbete mellan polisenheter i olika härad och övriga i 1 mom. nämnda frågor, då samarbetet gäller polisenheter i härad som hör till olika län.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagens 1 § 2 mom., 3 § 1 mom. samt 6 och 8 §§ träder dock i kraft och 14 § upphävs vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Ett ärende som enligt någon annan lag eller förordning skall avgöras av chefen för ett polisdistrikt skall efter att denna lag trätt i kraft avgöras av chefen för polisenheten i ett härad.

Ett ärende som enligt någon annan lag eller förordning skall behandlas av ett polisdistrikt skall efter att denna lag trätt i kraft behandlas av polisenheten i ett härad.

Helsingfors den 30 december 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Inrikesminister *Mauri Pekkarinen*

Lag

om ändring av polisförvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i polisförvaltningslagen av den 14 februari 1992 (110/92) 7 § 2 mom. och 14 § samt ändras 1 § 2 och 3 mom., 3 § 1 mom. samt 6 och 8 §§ som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Polisförvaltningen

Länsstyrelsen leder polisväsendet i länet. Länsstyrelsen underställda lokala förvaltningsmyndigheter är polisdistrikten. För ett ändamålsenligt samarbete inom polisväsendet kan av polisdistrikt bildas samarbetsområden.

Riksomfattande polisenheter under ministeriet är centralkriminalpolisen, skyddspolisen, rörliga polisen, polisinstitutet, polisskolan, polisdepån och polishundsinrättningen.

Länsstyrelsen leder polisväsendet i länet. Länsstyrelsen underställd lokal förvaltningsmyndighet är polisavdelningen vid ett häradsämbete eller polisinrättningen i ett härad (polisenheten i ett härad).

Riksomfattande polisenheter under inrikesministeriet är centralkriminalpolisen, skyddspolisen, rörliga polisen, polisinstitutet, polisskolan och polisdepån.

3 §

Delegationer

I samband med inrikesministeriet och polisdistrikten samt de samarbetsområden som har bildats av polisdistrikt finns delegationer.

3 §

Delegationer

I samband med inrikesministeriet och häraderna samt de samarbetsområden som har bildats av härad finns delegationer.

6 §

Den lokala polisen

För det lokala polisväsendet indelas landet i polisdistrikt. Ett polisdistrikt omfattar en eller flera kommuner.

Statsrådet beslutar om indelningen i polisdistrikt sedan länsstyrelsen efter att ha hört de berörda kommunerna har avgett sitt utlåtande.

6 §

Den lokala polisen

Det lokala polisväsendet ordnas häradsvis. Om indelningen av landet i härad stadgas i lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/92).

(Upphävs)

7 §

Den lokala polisens uppgifter

Om de åklagar- och utsokningsuppgifter som hör till den lokala polisen stadgas särskilt.

(2 mom. upphävs)

Gällande lydelse

8 §

Polisdistriktens samarbete

Länsstyrelsen beslutar efter att ha hört de berörda kommunerna om bildandet av ett samarbetsområde samt om de uppgifter som skall skötas i samarbete, om chefen för ett samarbetsområde och om övriga ledningsförhållanden inom detta.

Inrikesministeriet fattar efter att ha hört länsstyrelsen och de berörda kommunerna beslut om bildande av ett samarbetsområde och övriga i 1 mom. nämnda frågor, då samarbetsområdet omfattar polisdistrikt som hör till olika län.

14 §

Polishundsinnrättningen

Polishundsinnrättningen har till uppgift att för polisens bruk anskaffa hundar samt att utveckla polishundsverksamheten och ge utbildning som har samband därmed.

Föreslagen lydelse

8 §

Samarbete

Polisens länsledning kan, efter att ha hört de berörda kommunerna och polis enheterna i häraden, för en ändamålsenlig skötsel av polisväsendet bestämma att polis enheten i ett härad skall sköta uppgifter också inom ett annat härads område eller bestämma att polis enheterna i olika härad skall sköta uppgifter i samarbete. Polisens länsledning bestämmer också de uppgifter som skall skötas i samarbete, ledaren för samarbetet och övriga ledningsförhållanden inom samarbetsområdet.

Polisens högsta ledning skall efter att ha hört de berörda polis enheterna i häraden och polisens länsledningar samt kommunerna inom området fatta beslut om samarbete mellan polis enheter i olika härad och övriga i 1 mom. nämnda frågor, då samarbetet gäller polis enheter i härad som hör till olika län.

14 §

Polishundsinnrättningen

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagens 1 § 2 mom., 3 § 1 mom. samt 6 och 8 §§ träder dock i kraft och 14 § upphävs vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Ett ärende som enligt någon annan lag eller förordning skall avgöras av chefen för ett polisdistrikt skall efter att denna lag trätt i kraft avgöras av chefen för polis enheten i ett härad.

Ett ärende som enligt någon annan lag eller förordning skall behandlas av ett polisdistrikt skall efter att denna lag trätt i kraft behandlas av polis enheten i ett härad.
